

НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ "ОТЕЦ ПАИСИЙ" с. ДИНК, Общ. "МАРИЦА", Обл ПЛОВДИВ

П.к.4149, Ул. "Васил Коларов" № 9 тел. № 03124/ 20-61, факс: 03124/20-61, nu_dink@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ

НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на НУ „Отец Паисий“ – с. Динк, Община Марица за превенция на ранното напускане на образователната система:

ü СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013 – 2020)

ü ПЛАН ЗА 2016- 2017 Г. ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013- 2020)

ü СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)

ü ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА

УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)

ü НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА (2014 – 2020)

ü НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 ГОДИНА

ü РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО /2010 – 2020 Г./

ü НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА

РОМИТЕ /2012 – 2020 Г./;

ü ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ НА „ДЕСЕТИЛЕНИЕ НА РОМСКОТО

ВКЛЮЧВАНЕ /2005 – 2015 Г./;

ü КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;

ü ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;

ü НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;

ü ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА,

ü НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.

ü ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социалноикономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение,

признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравият статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. **Превенция на преждевременното напускане на училище в НУ „Отец Паисий“ – с.Динк, Община Марица чрез:**

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система,
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях и
- планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;

2. **Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:**

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.

2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество

2.3. Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за **компенсиране** на ефекта от преждевременното напускане на училище

- Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я
- завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование .
- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
- Кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.
- Обучението по предприемачество.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини
 2. Социални причини;
 3. Образователни причини;
 4. Етнокултурни причини;
 5. Институционални причини;
 6. Причини, свързани със здравния статус;
- ü Социално-икономически причини:
 - ü *Лошото качество на живот на определени социални слоеве;*
 - ü *Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (тетрадки, дрехи, храна);*
 - ü *Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;*

ü Използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

ü Образователните причини:

ü затрудненията при усвояване на учебния материал;

ü слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;

ü наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;

ü Етнокултурни причини:

ü по-ранното стъпване в брак;

ü страх на родителите поради опасност от открадване;

ü по-ниска ценност на образованието;

ü Психологически причини:

ü Чувство за неуспех;

ü Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;

ü Самовъзприемане: „нямах късмет“, „не ми провървя“, усещане за ограничен контрол върху събитията;

ü Институционални причини;

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище

ü Причини, свързани със здравния статус;

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и

всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

В НУ „Отец Паисий“ – Динк, Община Марица се наблюдава трайна тенденция на задържане на ученици през последните години в училище. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на училищния колектив показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** – чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители,**
- **приемственост** – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- **Идентифициране на рисковите фактори** – доклад анализи на педагогически съветник и класни ръководители.

Политиките и мерките, които НУ „Отец Паисий“ – с.Динк, Община Марица предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в НУ „Отец Паисий“ – с.Динк, Община Марица , произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. *Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици; по-ниска самооценка. Мерки: – Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.*
2. *Трудова миграция на родителите.* Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата. Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на

съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. *Липса на грижи* от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестрички, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, грижи за изхранването на тези деца от фирмата – доставчик на закуски и обяд,;

4. *Недостатъчна образованост на родителите* и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи;

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. *Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.* Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие,

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

ü **Предприемане на УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ**

МЕРКИ, подчинени на областната и общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от ромската общност на община Марица /2012 – 2020/

ü **УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА** за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;

ü Координиране действията на класните ръководители с тези на училищното ръководство;

ü **КВАЛИФИКАЦИЯ** на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

- Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците агресия и насилие в училище;

- Провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;

ü Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;

ü Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;

- ü Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- ü Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
- § насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
- § участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
- § други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.
- ü Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище
- ü Поставяне на ученика в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- ü Превръщането на училището в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за учениците чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;
- ü Извършване на ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с учениците с намалена успеваемост:
- ü Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането;
- ü Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема- класните ръководители;
- ü Подготовка на учениците за продължаване на образованието - ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ на учениците, съобразно техните интереси и възможности.
- ü Привеждане ДИСЦИПЛИНАТА на учениците в съответствие с новите обществени реалности.
- ü Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛНА РАБОТА, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;
- § Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;
- § Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;
- ü ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ:
- § Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.

§ Организиране на Дарителска кампания;

ü **ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ** – лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по:

§ Наркомания, алкохол, тютюнопушене.

§ Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с цел оказване на помощ с общинския професионалноконсултативен кабинет, с Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /КБППМН/;

§ Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно **СОЦИАЛНО ПОВЕДЕНИЕ** в съвременните динамични обществено-икономически условия.

ü **ИЗВЪНКЛАСНИ И ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ** – /

ü Спазване на Координационния механизъм за деца в риск.

-Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм; -

• Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната **ПЛАНИРАЩА И ОТЧЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЯ**. •

Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на училището като институция която работи с грижа за всеки ученик!